

การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยใช้โมเดลชิปปา¹

THE DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITY IN THAI DANCE BY USING A CIPPA MODEL

ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ / PRAVIT RITTIBUL

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

PROGRAM IN THAI CLASSICAL DANCE EDUCATION, FACULTY OF FINE AND APPLIED
ARTS, RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 55 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน และแบบประเมิน ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบด้วย เรื่อง นาฏทฤษฎี, นาฏลักษณะ, นาฏศัพท์ (การตีความ, การสื่อสาร), นาฏประดิษฐ์ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ ครึ่งละ 4 ชั่วโมง โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน และจากการพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีความสอดคล้องกัน และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) พบว่า การแสดงสร้างสรรค์ทั้งหมด มีจำนวน 5 ชุดการแสดง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ เพื่อเป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวรรณกรรมของไทย

โดยนำเสนอให้อยู่ในรูปแบบศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทยประยุกต์ จากผลการประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย จากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาความสามารถ, การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย, โมเดลชิปปา

Abstract

The research aimed at 1) Developing lesson plans by using a CIPPA Model, 2) Studying the abilities that creatively establish Thai Dance's performance by conducting the lessons which are using a CIPPA Model, 3) Studying the students' comments regarding to CIPPA Model lessons, 4) Studying the experts' comments regarding the Thai Dance's creative performances. The sample groups for this study were groups of junior students studying in the 2nd semester of academic year 2015, majoring in Thai Classical Dance Education, and Department of Dramatic Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. They were divided into 2 groups, totaling 55 students, and were selected by Purposive sampling. The study tool included 4 lesson plans and the evaluation form by statistics, means and standard deviation.

The research found that 1) The development of lesson plans for improving the abilities that creatively establish Thai

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Dance's performances include 4 lessons; Thai Dancing Theory, the essence of classical dance, the dancing languages (interpretation, communication) and choreography. The lesson plan was applied 4 hours per each lesson and was managed by 7 steps which were organized by using a CIPPA Model. As per the IOC evaluation by the experts, the lesson plans were managed by using a CIPPA Model and have the congruency and suitability rating of "High" 2) For the abilities which creatively establish the Thai Dance's performance using a CIPPA Model, there were 5 performances of conservative Thai Dance. These dances preserved Thai art and culture, wisdom and literature by presenting them into the Applied Thai Dance. Without exception, the experts evaluated the abilities for establishing Thai Dance's performance at "High" 3) The students' comments regarding the lessons which used a CIPPA Model were given the highest rating 4) The experts' comments regarding the Thai Dance's creative performances were rated at "High".

Keywords: The Development of Ability, Creative in Thai Dance, CIPPA Model

บทนำ

ในปัจจุบันความสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติมิได้ขึ้นอยู่กับระบบเงินทุนหรือเครื่องจักรเพียงเท่านั้น แต่หากว่าจะขึ้นอยู่กับคุณภาพและศักยภาพของคนในประเทศที่เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนเพื่อให้มีคุณภาพในชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีจำเป็นเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีในตัวคนนั้นได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้รู้จักคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเช่นทางด้านวัฒนธรรมและศิลปะเป็นศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับสุนทรีย์ศาสตร์ที่มีการพัฒนามาพร้อมกับชีวิตของชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดได้อย่างชัดเจน เพราะชีวิตมนุษย์ในแต่ละวันนั้นต้องเผชิญด้วยศาสตร์และศิลปะต่างๆ มากมายที่อยู่รอบตัวเราที่สามารถช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ศาสตร์ทางด้านศิลปะเป็นการแสดงออกถึงความเป็นวัฒนธรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีการสืบทอดและมีการพัฒนาขึ้นมาในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญอย่างหนึ่งที่มีศาสตร์ทางด้านศิลปะดนตรี และนาฏศิลป์หรือศิลปะในการแสดงมาใช้เพื่อพัฒนาและเพื่อสร้างความเป็นอารยะที่สามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนของคนในชาติ ซึ่งศิลปะในการแสดงและวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการเลียนแบบธรรมชาติและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะการแสดงที่แตกต่างกันไปตามสภาพสังคมชนบทรอบนิยาม และความนิยมของเผ่าพันธุ์ที่มีคุณค่าที่แฝงไว้ด้วยภูมิปัญญาของคนในสังคม เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่มีหลายแขนง ทั้งที่เป็นศิลปะของชาวบ้านและศิลปะราชสำนัก จึงมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโดยการแพร่กระจายของอารยธรรมได้รับอิทธิพลจากนานาประเทศจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีแบบแผน วิจิตรงดงาม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะและเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอาจทำได้หลายแนวทางและแนวทางหนึ่งที่สำคัญสามารถทำให้ศิลปวัฒนธรรมคงอยู่ และสืบทอดยาวนานได้ โดยมี

ลักษณะการพัฒนาและการสืบทอดในรูปแบบของการแสดง การสร้างสรรค์ โดยถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบของระบบ "การศึกษา" ซึ่งลักษณะในการสืบทอดทางด้านระบบการศึกษานั้นเป็นการสืบทอดที่สามารถทำให้มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมสามารถคงอยู่ ทั้งในด้านการอนุรักษ์รูปแบบดั้งเดิมหรือการพัฒนาและสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกและให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าทางวัฒนธรรม (ประวิทย์ ฤทธิบูลย์, 2558: 95-96)

การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทยจึงไม่ใช่มีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสุนทรีย์ภาพและ ชื่นชมในศิลปะเท่านั้น นาฏศิลป์ไทยยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างนักเรียนให้มีวินัยในตนเอง รู้จักระเบียบวินัยในการแสดงออกร่วมกับผู้อื่น มีสมาธิ มีความพยายามในการฝึกซ้อม มีความรับผิดชอบต่อผลงาน รู้จักความไพเราะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ที่สำคัญ คือ ช่วยให้เด็กได้รู้จักคุณค่าของดนตรีและนาฏศิลป์ รู้คุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมประจำชาติและยังเข้าใจศิลปะของชาติด้วย (สันติ สุขสัตย์, 2558: 2) แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนนาฏศิลป์ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะสภาพการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยยังคงเน้นการสอนที่ครูบอกกฎเกณฑ์หรือลอกเลียนแบบท่าทางของครูที่สาธิตให้ผู้เรียนดู ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทยมีจุดมุ่งหมายในการสอนเพียงให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ และท่าทางการรำรำจากครูแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีการพัฒนาวิธีการสอนที่แปลกใหม่ขึ้นมาใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องและสวยงาม และมีความคิดสร้างสรรค์ท่ารำที่แปลกใหม่ นอกจากนี้การสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามครูผู้สอนอย่างเคร่งครัด ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถค้นพบความสามารถและศักยภาพของตนเอง โดยความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ การคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ ที่มีความเป็นไปได้และมีความคุ้มค่า โดยมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้มองเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ และกล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ไว้ อย่างหลากหลายแง่มุมโดยสรุปออกมาได้ว่า การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือความแปลกใหม่จากเดิม การคิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นต้นแบบหรือต้นฉบับไม่ซ้ำใคร รวมทั้งนำสิ่งที่มีอยู่เดิมมาสร้างเป็นสิ่งของใหม่ที่ใช้ได้เกิดประโยชน์มากกว่าเดิม และความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของมนุษย์ เป็นความสามารถทางสมองที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน นักจิตวิทยาและนักการศึกษาอธิบายลักษณะที่บุคคลแสดงออกมาจัดเป็นองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ได้ การสร้างสรรค์หรือการพัฒนาเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการต่อยอดและผลิตสิ่งใหม่ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่สามารถรับใช้และสร้างความเจริญให้มนุษยชาติ ศาสตร์และองค์ความรู้ต่างๆ ย่อมมีวิธีการสร้างสรรค์หรือพัฒนาด้วยกระบวนการเฉพาะ รวมถึงวัฒนธรรมที่เป็นกลไกอย่างหนึ่งของระบบสังคมมนุษย์ (วัชรานเล่าเรียนดี, 2553: 40)

โมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (construction of knowledge) เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน เรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้การมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการเรียนรู้ทักษะในกระบวนการต่างๆ (process skills) หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ และการเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสามารถทำให้ผู้

เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางร่างกาย (physical participation) อย่างเหมาะสม กิจกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้น จะมีความลึกซึ้งและอยู่คงทนมากขึ้น หากผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ที่ได้เรียนไป (application) ในสถานการณ์ที่หลากหลาย (ทิสนา แซมมณี, 2558: 282) ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นโดยใช้กระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ และที่สำคัญเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่างๆ

จากหลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาที่ครูหรือผู้สอนต้องคำนึงถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์งานต่างๆ ตามจินตนาการ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุด ทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งในการเรียนการสอนควรเน้นการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมการดำรงชีพและการประกอบอาชีพต่อไป ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and innovation) และการร่วมมือกัน การทำงานเป็นทีม และความเป็นผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership) ตลอดจนทักษะอาชีพและความมั่นใจในการเรียนรู้ (Career and learning self-reliance) ล้วนเป็นทักษะที่ผู้เรียนควรมีสำหรับในศตวรรษที่ 21 และจากการศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) สามารถส่งเสริมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สอนในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยในรายวิชาพื้นฐานต่างๆ ยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยได้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยของผู้เรียน โดยการจัดการกิจกรรมนอกเวลาในรูปแบบของการพัฒนาผู้เรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL) เพื่อให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยที่ตรงตามเป้าหมายของสมรรถนะการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมและและพัฒนาด้านให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาด้านตนเอง ให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และนำไปเป็นแนวปฏิบัติและเพื่อเป็นการเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนในด้านนาฏศิลป์ไทยให้สูงขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ

แบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)

2. เพื่อศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model)
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556) ในรายวิชานาฏประดิษฐ์ ของภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มาใช้ร่วมกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบของโมเดลชิปปา (CIPPA Model)

ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ขอบเขตพื้นที่และประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-5 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 323 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 55 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลชิปปา (CIPPA Model)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย

ข้อจำกัดของการวิจัย

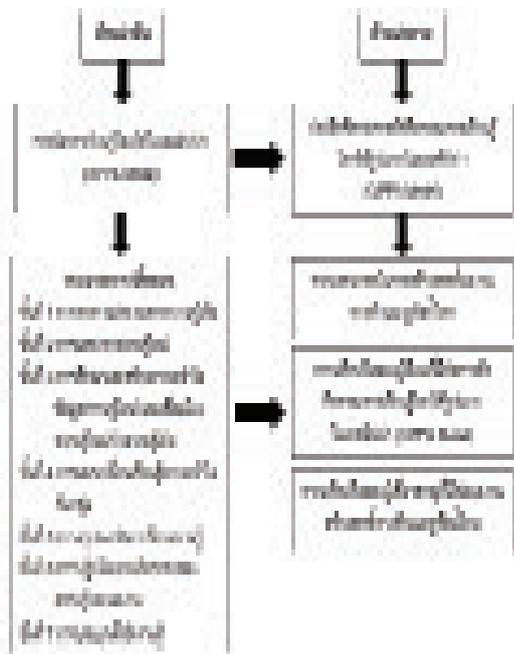
การวิจัยฉบับนี้เป็นการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย เป็นงานวิจัยการพัฒนาทดลอง (experimental development) ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2556) ในรายวิชานาฏประดิษฐ์ ของภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มาใช้ร่วมกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบของโมเดลชิปปา (CIPPA Model) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา

ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภาควิชาการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 55 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อสรุปของรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถนำไปพัฒนาทางด้านนาฏศิลป์ไทย อันเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นักวิชาการศึกษา และวิจัยในสาขานาฏศิลป์ไทย และการศึกษา
2. ได้องค์ความรู้จากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้ในการจัดการกิจกรรม อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและพัฒนาความรู้ และความสามารถในการคิด และสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย
3. ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ และบูรณาการกับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หรือกำลังศึกษา และวิจัยในสาขานาฏศิลป์ไทย และการศึกษา สำหรับส่งเสริมการพัฒนาวิจัยในประเด็นที่ขาดแคลน
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการคิดอย่างสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน และวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) อยู่ในระดับดี

3. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) อยู่ในระดับมาก
4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยของผู้เรียนหลังจากจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) อยู่ในระดับมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย เรื่อง นาฏทฤษฎี, นาฏลักษณะ, นาฏศัพท์ (การตีความ, การสื่อสาร), นาฏประดิษฐ์ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ๆ ครั้งละ 4 ชั่วโมง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นที่ 1 การทบทวนตรวจสอบความรู้เดิม
 - ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่
 - ขั้นที่ 3 การศึกษาและสร้างความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม
 - ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม
 - ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้
 - ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงความรู้และผลงาน
 - ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้
2. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ
3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน
 - 3.1 ด้านผู้เรียน (สำหรับผู้เรียนประเมินตนเอง) จำนวน 5 ข้อ
 - 3.2 ด้านผู้สอน จำนวน 10 ข้อ
 - 3.3 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ
4. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

วิธีการดำเนินการสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้าน นาฏศิลป์ไทย
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย และรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน
 - 1.2 ศึกษาหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้โมเดลชิปปา และกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ตามขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน กำหนดจุดประสงค์ และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 นาฏทฤษฎี
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 นาฏลักษณะ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 นาฏยศัพท์ (การตีความ, การสื่อสาร)

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นาฏประดิษฐ์

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้

เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

1.4 นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องกัน

การตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน 5 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด

ให้คะแนน 4 ระดับความเหมาะสม มาก

ให้คะแนน 3 ระดับความเหมาะสม ปานกลาง

ให้คะแนน 2 ระดับความเหมาะสม น้อย

ให้คะแนน 1 ระดับความเหมาะสม น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

1.5 นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แผนการ

จัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย

โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยและหาคุณภาพของแบบประเมินตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย

2.2 ศึกษาวิเคราะห์วัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสาระการเรียนรู้ที่ต้องการวัด เพื่อสร้างแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

2.3 นำแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน 5 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด

ให้คะแนน 4 ระดับความเหมาะสม มาก

ให้คะแนน 3 ระดับความเหมาะสม ปานกลาง

ให้คะแนน 2 ระดับความเหมาะสม น้อย

ให้คะแนน 1 ระดับความเหมาะสม น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

2.4 นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบประเมิน

ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

3. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้และหาคุณภาพของแบบประเมินตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3.2 ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นในการตั้งคำถาม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด เพื่อสร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนรู้โมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.2.1 ด้านผู้เรียน (สำหรับผู้เรียนประเมินตนเอง) จำนวน 5 ข้อ

3.2.2 ด้านผู้สอน จำนวน 10 ข้อ

3.2.3 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

จำนวน 5 ข้อ

3.3 นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน 5 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด

ให้คะแนน 4 ระดับความเหมาะสม มาก

ให้คะแนน 3 ระดับความเหมาะสม ปานกลาง

ให้คะแนน 2 ระดับความเหมาะสม น้อย

ให้คะแนน 1 ระดับความเหมาะสม น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับคุณภาพมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

น้อยที่สุด

3.4 นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติก่อนนำไปใช้จริง

4. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย และหาคุณภาพของแบบประเมินตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางการตั้งคำถามการสร้างแบบประเมิน และหาประสิทธิภาพของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย

4.2 ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นในการตั้งคำถาม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด เพื่อสร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

4.3 นำแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน	5	ระดับความเหมาะสม มากที่สุด
ให้คะแนน	4	ระดับความเหมาะสม มาก
ให้คะแนน	3	ระดับความเหมาะสม ปานกลาง
ให้คะแนน	2	ระดับความเหมาะสม น้อย
ให้คะแนน	1	ระดับความเหมาะสม น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง ระดับคุณภาพมาก
	ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง ระดับคุณภาพมาก
	ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง ระดับคุณภาพ
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง ระดับคุณภาพ
น้อย	ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง ระดับคุณภาพ
น้อยที่สุด			

4.4 นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย ที่สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและเก็บข้อมูล เพื่อเข้าพบและชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. จัดทำหนังสือทางราชการขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับกลุ่มตัวอย่าง จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านหัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์

ประธานหลักสูตร ไปยังอาจารย์ผู้รับผิดชอบในการเรียนการสอนในรายวิชานาฏดุริยางคศิลป์

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยลงพื้นที่ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย พร้อมอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบในรายวิชานาฏดุริยางคศิลป์ พร้อมสำรวจสถานที่ที่ใช้โดยให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมของสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยนำเสนอสื่ออุปกรณ์ และบุคลากรที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย พร้อมอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 55 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลซิปปา ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวน/ตรวจสอบความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 การศึกษาและสร้างความเข้าใจข้อมูล ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงความรู้และผลงาน

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ 4 แผนการเรียนรู้ ละ ครั้งละ 4 ชั่วโมง ประกอบด้วยเรื่อง นาฏทฤษฎี, นาฏลักษณะ, นาฏยศัพท (การตีความ, การสื่อสาร), นาฏประดิษฐ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนพร้อมคณะทำงาน

4. ภายหลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เรียนโดยใช้แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ และชี้แจงให้ผู้เรียนได้คิดและนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย และเก็บข้อมูลผู้เชี่ยวชาญครั้งสุดท้ายโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย และแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย แล้วนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปและนำเสนอผลเป็นค่าสถิติเพื่อเป็นการสนับสนุนผลการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลจากแบบประเมินที่ได้เก็บรวบรวมมาจำแนกเปลี่ยนข้อมูลเป็นรหัสตัวเลข (Code) แล้วป้อนข้อมูลลงในโปรแกรม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลในแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินต่างๆ ที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วป้อนข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทำการประมวลผลหาค่าสถิติที่ต้องการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

2.1 อธิบายคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) โดยใช้สูตร IOC

2.2 อธิบายค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) และแบบประเมินต่างๆ ในงานวิจัย โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.3 อธิบายค่าระดับความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย หลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) ของผู้เรียนโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.4 อธิบายค่าระดับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.5 อธิบายค่าระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. การอภิปรายผลข้อมูล ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ทั้งหมดมานำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยใช้โมเดลชิปปาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบด้วย เรื่อง นาฏทฤษฎี, นาฏลักษณะ,

นาฏยศัพท์ (การตีความ, การสื่อสาร), นาฏประดิษฐ์ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ ครั้งละ 4 ชั่วโมง ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวน/ตรวจสอบความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 การศึกษาและสร้างความเข้าใจข้อมูล ความรู้ใหม่

และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่ม

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงความรู้และผลงาน

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

ในแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบไปด้วย สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปตรวจสอบประสิทธิภาพหาความเที่ยงตรงและสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) และแบบประเมินต่างๆ และได้มีการแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขตามพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 3 ท่าน เมื่อพิจารณาแล้วมีความคิดเห็นว่าการ

ทดสอบหาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีค่าดัชนีสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 1.00 สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีความสอดคล้องกัน และเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ในรูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) โดยภาพรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ

มาก

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA Model) (N = 3)

รายการประเมินความเหมาะสม	SD	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้	4.25 0.56	มาก
แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน และเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	4.40 0.47	มาก
ความสอดคล้องของสาระสำคัญกับมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.55 0.66	มากที่สุด
จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนครอบคลุมด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ และด้านจิตพิสัย	4.70 0.57	มากที่สุด
การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ใช้ข้อความเดียวกัน สื่อความหมายชัดเจน	4.30 0.55	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้มีความเป็นไปได้และสามารถบรรลุในครั้งนั้นๆ	4.65 0.67	มากที่สุด
สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลา และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	4.50 0.61	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.75 0.55	มากที่สุด

กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม พัฒนา ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม	4.69	0.67	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม พัฒนา ทักษะกระบวนการคิด	4.59	0.50	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการสอนแบบซิปปา	4.40	0.56	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงและสรุปสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.75	0.47	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด	4.69	0.51	มากที่สุด
วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย เหมาะสม	4.30	0.66	มาก
สื่อการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	4.23	0.56	มาก
ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.25	0.64	มาก
การจัดกิจกรรม มีความเหมาะสม	4.65	0.50	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดและการปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยี	4.35	0.61	มาก
การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม	4.12	0.57	มาก
ระบุวิธีวัดที่เชื่อถือได้เหมาะสมกับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้	4.00	0.56	มาก
ค่าความเหมาะสมโดยรวม	4.46	0.57	มาก

ที่มา : ตารางจัดทำโดยประวิทย์ ฤทธิบุญย์

2. ผลจากการศึกษาความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโมเดลซิปปา (CIPPA Model) ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า การแสดงสร้างสรรค์ทั้งหมด มีจำนวน 5 ชุด การแสดง ดังนี้

2.1 การแสดงสร้างสรรค์ ชุด สุนัขธชาติอาศิรวาทรราชสดุดี โดยมีแนวคิดการนำเอาพรรณไม้ ดอกไม้มงคล พระราชทานประจำจังหวัดทางภาคเหนือ 9 จังหวัด ประกอบด้วย

จังหวัดเชียงราย	ได้แก่	ดอกพวงแสด
จังหวัดเชียงใหม่	ได้แก่	ดอกทองกวาว
จังหวัดพะเยา	ได้แก่	ดอกสารภี
จังหวัดน่าน	ได้แก่	ดอกเสี้ยวดอกขาว
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	ได้แก่	ดอกบัวตอง
จังหวัดลำปาง	ได้แก่	ดอกธรรมรักษา
จังหวัดลำพูน	ได้แก่	ดอกทองกวาว
จังหวัดแพร่	ได้แก่	ดอกยมหิน
จังหวัดอุตรดิตถ์	ได้แก่	ดอกประดู่ (สุทธิชัย ปทุมล่องทอง. 2555: น. 114-142)

ซึ่งดอกไม้ดังกล่าวนอกจากจะมีความสวยงามและมีลักษณะที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์แล้ว ยังมีสรรพคุณที่เป็นประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ในทางการแพทย์สามารถนำไปใช้เป็นยารักษาโรคบางชนิดได้ ในอุตสาหกรรมครัวเรือนสามารถนำมาทำเครื่องหอมอีกทั้งยังใช้เป็นสีย้อมผ้าจากธรรมชาติได้อีกด้วย ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้สังเกตเห็นถึงสรรพคุณที่เป็นประโยชน์ของดอกไม้มงคลชนิดต่าง ๆ จึงนำมาประดิษฐ์เป็นการแสดงสร้างสรรค์ ชุด สุนัขธชาติอาศิรวาทรราชสดุดี โดยมีการประดับบทร้องเพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และยังสื่อให้เห็นถึงความงดงามและลักษณะที่

โดดเด่นของดอกไม้ประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด โดยเป็นสื่อทางด้านวัฒนธรรมในรูปแบบของศิลปะการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และการแต่งกาย ทั้งนี้ยังเป็นการถ่ายทอดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยสืบไป

2.2 การแสดงสร้างสรรค์ ชุด มอญถวายบัว โดยมีแนวคิดเพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวมอญที่มีแต่โบราณไม่ให้เลือนหายไป เนื่องจากปัจจุบันนั้นเริ่มมีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ เข้ามามีอิทธิพลเป็นจำนวนมาก จึงทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปจากที่มีมาแต่โบราณของชาวมอญ ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในด้านการแสดงมอญรำเป็นลักษณะการแสดงเฉพาะที่น่าสนใจ กล่าวคือ มอญรำจะไม่ยกเท้าขึ้นเหนือจากพื้นและเน้นการเคลื่อนไหวที่เชื่องช้า เนิบเนิบ แต่ก็ยังคงทำท่าที่สวยงาม อ่อนหวาน แสดงถึงอากัปกริยาความเป็นผู้หญิงในแบบฉบับของชาวมอญ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ทำการศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดปทุมธานี และประวัติการเสด็จประพาททางชลมารคของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ที่ทรงเสด็จมาเยี่ยมเยียนชนชาวมอญที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ณ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จึงนำมาถ่ายทอดในรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์ ชุด มอญถวายบัว เป็นการแสดงที่มีลีลาท่ารำของมอญรำมาประยุกต์เข้ากับท่ารำทางด้านนาฏศิลป์ไทย โดยมีการประพันธ์บทร้อง ทำนองเพลงและออกแบบท่ารำ รวมทั้งการแต่งกายโดยยึดรูปแบบการแต่งกายของชนชาวมอญแบบดั้งเดิม เพื่อเป็นการอนุรักษ์และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทยสืบไป

2.3 การแสดงสร้างสรรค์ ชุด ปันไ่องราชบุรี โดยมีแนวคิดเล็งเห็นถึงความสำคัญและอนุรักษ์ถึงภูมิปัญญาในการปั้นไ่องของชาวราชบุรี โดยศึกษาจุดกำเนิดของไ่องบนแผ่นดินไทยที่มีมายาวนานกว่า 80 ปี โดยชาวจีนในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นผู้ริเริ่ม คิดค้นกรรมวิธีในการปั้นไ่องและการวาดลวดลาย ซึ่งซึ่งปั้นไ่องนั้นได้คิดค้นและคัดเลือกลวดลายที่เป็นมงคลและมีความ